

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per un Ajuntament respecte un projecte de Registre de víctimes de violència domèstica i de gènere

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit de l'alcalde d'un Ajuntament, en el qual es demana la valoració de la nova versió d'un projecte de Registre de víctimes de violència domèstica i de gènere del municipi (en endavant, el Projecte), que ja va ser valorat l'any 2009 per aquesta Autoritat -llavors Agència Catalana de Protecció de Dades-, a petició de l'Ajuntament.

En l'escrit de l'Ajuntament s'explica que en els darrers anys s'ha seguit treballant en el Projecte, tenint en compte les consideracions fetes l'any 2009 per l'Agència. En concret, s'explica que s'ha creat un fitxer de dades específic, i que s'ha millorat la informació del Projecte sobre els fluxos informatius i el tipus d'informació que es recull per part dels diferents agents que hi intervenen, en concret, policia local, serveis sanitaris, mossos d'esquadra i serveis socials. També s'explica que en el Projecte es fa referència al consentiment exprés de la persona interessada.

L'escrit de l'Ajuntament conclou que, un cop incorporades al Projecte aquestes millores, es trameta el Projecte novament a aquesta Autoritat per tal de validar l'actuació feta, i facilitar la implementació d'una base de dades compartida entre les diferents institucions implicades, les quals sol·liciten de manera fefaent, segons l'escrit de l'Ajuntament, un document oficial que avaluï aquesta actuació.

L'escrit de l'Ajuntament s'acompanya del Projecte, en la seva versió de gener de 2012. Com a annex al Projecte s'inclou el certificat de la secretària de l'Ajuntament, relatiu a l'acord del Ple de creació del Fitxer "Víctimes de violència domèstica i de gènere", una còpia de la Resolució de la directora de l'Autoritat, relativa a la inscripció de la creació del fitxer esmentat, i una còpia del full de consentiment exprés de la persona interessada.

Analitzada la petició i la documentació que l'acompanya i la normativa vigent aplicable, i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica, es dictamina el següent:

I

(...)

II

Com s'ha avançat, aquesta Autoritat ja va examinar l'any 2009, des de la perspectiva de la protecció de dades, un primer esborrany del Projecte, en relació amb el qual es va elaborar el Dictamen 35/2009, que es pot consultar al web www.apd.cat.

Atès que en el seu moment ja es van fer una sèrie de consideracions respecte la necessària aplicació dels principis i les garanties de la normativa de protecció de dades al contingut del Projecte, en aquest dictamen correspon fer, principalment, les consideracions que resultin oportunes en relació amb els canvis o novetats que s'hagin incorporat al Projecte. Això, sens perjudici que, puntualment, calgui reiterar o fer remissió a consideracions fetes en el Dictamen de 2009.

Fem avinent que hi ha una sèrie d'apartats del Projecte, en la versió que ara s'examina, que reproduïxen de forma idèntica els de la versió anterior del Projecte, de 2009. En concret, ens referim als següents apartats:

“Objectius” (pagina 4), “Funcionament” (pàgina 5), “Esquema d'aplicació” (pàgines 6 a 9), “Mesures de seguretat aplicables” (pàgina 9), i “Tecnologies” (pagina 10).

Atès que no s'ha modificat el contingut de cap d'aquests apartats, no pertoca fer noves consideracions, sinó reiterar les consideracions i recomanacions que ja es van fer en el Dictamen 35/2009 respecte el contingut d'aquests apartats.

També apuntar que en la versió del Projecte que s'informa, s'inclou un apartat relatiu a les “Referències legislatives”. En concret, el Projecte fa referència l'article 7, i s'afegeix la referència a l'article 17, ambdós de la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials, així com els articles 78, 79, 84 i 85 de la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret a les dones a eradicar la violència masclista. També es fa esment a la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per la igualtat efectiva d'homes i dones, i al “*Pla de polítiques de dones 2008-2011 Gov 136/2008, de 29 de juliol 2008*”, que també es citaven en l'informe de Secretaria esmentat. Aquestes referències normatives -amb l'excepció de l'article 17 de la Llei 12/2007, que s'afegeix en la versió que s'informa-, ja es citaven en l'apartat “D. Legislació aplicable” de l'informe de Secretaria que acompanyava la versió del Projecte que aquesta Autoritat va informar l'any 2009, i sobre la qual ja es van fer les oportunes valoracions.

Per tant, atès que tampoc no hi ha canvis en relació amb la normativa esmentada, no pertoca fer cap nova consideració respecte el contingut d'aquest apartat. Simplement recordar que el Reial decret 994/1999, d'11 de juny, pel qual s'aprova el Reglament de mesures de seguretat dels fitxers automatitzats que continguin dades de caràcter personal, ha estat derogat pel RLOPD.

III

Ens referim a continuació al fitxer de dades personals que ha creat l'Ajuntament en el context del Projecte, en concret, el **Fitxer “Víctimes de violència domèstica i de gènere”** (en endavant, el Fitxer), publicat al BOPB de 24 de maig de 2011.

Amb la creació i posterior notificació de la creació del Fitxer al Registre de Protecció de Dades de Catalunya es dóna compliment a un deure previst a la normativa de la protecció de dades. El tractament de dades personals ha d'estar recollit i concretat en el corresponent fitxer o fitxers sotmesos a la LOPD, seguint les exigències de l'article 20 de la LOPD i de l'article 54 del RLOPD, i s'ha de notificar la creació del fitxer a l'Autoritat. Es valora positivament que s'hagi tingut en compte la recomanació d'aquesta Autoritat respecte de la necessitat de crear els corresponents fitxers sotmesos a la LOPD (Fonament Jurídic VIII del Dictamen 35/2009).

Dit això, les disposicions o acords que regulen els fitxers de dades de titularitat pública han de reflectir la realitat del tractament de dades que el responsable, en aquest cas l'Ajuntament, pretén fer. La informació que es dóna als ciutadans a través dels fitxers d'Administracions públiques, publicats en els corresponents diaris oficials, ha de permetre al ciutadà conèixer de forma clara i veraç les característiques del tractament que es vol dur a terme.

En aquest sentit, cal advertir que es detecten diferències substancials entre el tractament descrit en el Fitxer i el contingut de la versió del Projecte que s'informa, cosa que no permet tenir una idea exacta del tractament de dades personals que

efectivament es vol realitzar. Algunes d'aquestes diferències que es citen a continuació tenen a veure, a més, amb qüestions que ja s'havien fet avinents en el Dictamen d'aquesta Autoritat de l'any 2009.

En l'apartat del Fitxer relatiu a les "persones o col·lectius afectats", és a dir, aquelles persones físiques les dades de les quals seran objecte de tractament, es fa referència exclusivament a les "Dones víctimes de violència de gènere o domèstica". En l'apartat del Fitxer relatiu a la "tipologia de dades tractades", s'enumeren les dades personals que es tractaran (dades identificatives, tipus de maltractament, seguiment d'episodis de lesions, discapacitat, permís de residència, existència d'ordre d'allunyament o de denúncia, comunicats de lesions, o parentiu amb l'agressor).

Dels dos apartats citats del Fitxer, en principi, sembla que es preveu fer un tractament de dades de la dona víctima de violència de gènere, i no d'altres persones físiques.

Per contra, del contingut de diversos apartats del Projecte es pot deduir que es preveu tractar, també, dades personals d'altres persones físiques diferents de la dona víctima de la violència de gènere. Efectivament, l'apartat "Esquema d'aplicació" -de contingut idèntic al de la versió de 2009 del Projecte-, inclou imatges de diverses pestanyes del Registre, en les que, com ja es va dir en el Dictamen de 2009, s'inclou informació d'altres persones a banda de la dona víctima de violència de gènere (entre d'altres, del professional que atén a la víctima, de l'agressor, de fills i familiars, sense descartar que en els camps d'"Observacions" es pugui incloure altra informació personal de terceres persones).

A més, en l'apartat del Projecte anomenat "Comissió protocol contra la violència masclista. Document per la base de dades emmarcat dins la LOPD 15/1999" (pàgines 11 a 15 del Projecte), també sembla que es preveu tractar dades d'altres persones físiques a banda de les dones víctimes de violència. En concret es fa referència a les dades "que calguin per garantir la integritat de les dones i els seus fills/es", i també es fa esment d'entrevistes "amb la víctima "i/o familiars", a "dades familiars significatives", a "nom i cognoms del presumpte agressor" o al "professional de referència", entre d'altres. En el Document esmentat també es cita, com a mecanisme d'obtenció de dades, la "coordinació amb l'àmbit educatiu", cosa que fa suposar que es preveu un flux informatiu de dades de menors amb centres escolars.

En definitiva, mentre que el Fitxer només explicita el tractament de dades personals de "les dones víctimes de violència de gènere o domèstica", el Projecte preveu el tractament de dades d'altres persones físiques. Tenint en compte les consideracions que ja es van fer en el Dictamen 35/2009 respecte les dades personals que es preveu tractar i respecte la necessitat de concretar el possible tractament de dades personals d'altres persones diferents a les dones víctimes de violència de gènere (Fonament Jurídic V), es fa necessari aclarir les divergències detectades, i concretar adequadament el tractament que es preveu fer.

El contingut del Fitxer creat per l'Ajuntament ha de ser coherent amb el tractament de dades previst en el Projecte. A partir d'aquesta premissa, si resulta necessari tractar dades d'altres persones físiques a banda de les dones víctimes de violència i el tractament resulta adequat a la normativa de protecció de dades en els termes ja apuntats en el Dictamen de 2009, caldrà modificar el Fitxer per tal que aquest reculli adequadament aquest tractament.

Encara pel que fa a les diferències detectades entre el Fitxer i el contingut del Projecte, cal que ens referim als apartats relatius al procediment de recollida i a la procedència de les dades.

En l'apartat del Fitxer relatiu a la procedència de les dades ("origen", en la terminologia emprada en el Fitxer), es fa esment que "les dades procedeixen directament de les víctimes". En l'apartat del Fitxer relatiu al procediment de recollida de les dades, es fa referència exclusivament a "entrevistes amb les dones afectades". En canvi, en el "Document per la base de dades" (pàgines 11 a 15 del Projecte), es fa referència a l'entrevista personal "amb la víctima i/o familiars". Queda clar que la informació del Projecte tampoc coincideix en aquest punt amb la que es dona en els dos apartats citats del Fitxer. Cal que les previsions del Projecte i del Fitxer siguin coincidents, també en aquest punt. Així, si escau realitzar entrevistes també amb familiars o altres persones diferents de les dones víctimes, caldrà modificar els apartats del Fitxer relatius a la procedència de les dades i al procediment de recollida de les dades per tal de reflectir adequadament aquesta circumstància.

Finalment, també resulta pertinent fer esment a l'apartat de "cessions" del Fitxer, en el s'indica que *"Els destinataris de les cessions de dades seran sempre tècnics de l'Ajuntament (treballadors socials i policial local) del Servei Català de la Salut (metges, infermers i treballadors socials) i Mossos d'Esquadra."*

No és superflu recordar -com ja es feia en el Fonament Jurídic V del Dictamen 35/2009-, que els diferents òrgans i àrees de l'Ajuntament formen part de l'administració municipal que actua sota una personalitat jurídica única. En conseqüència, les dades personals que circulen entre aquests diferents òrgans no tenen, als efectes de l'article 3.i) de la LOPD), la consideració de "cessió", i per tant estrictament no caldria esmentar-ho en aquest apartat del fitxer.

IV

A continuació fem esment a les previsions del "**Document per la base de dades emmarcat dins la LOPD**". Aquest Document incorpora el llistat dels "Agents emissors i receptors responsables de la cessió de dades dins la Xarxa i fons d'informació", que inclou els següents intervinents:

"Cossos de seguretat: Policia local i mossos d'esquadra, Serveis socials, Serveis sanitaris, Servei d'Atenció a les dones SIAD i Judicial." A continuació, en el mateix Document, s'inclou un quadre en el que, per a cadascun dels intervinents citats, s'inclouen els apartats de "Funcions i finalitats", "Dades que cal cedir dins la xarxa", i "Mecanisme d'obtenció de les dades."

D'entrada, es valora positivament que, seguint les recomanacions del Fonament Jurídic III del Dictamen 35/2009, amb aquest apartat que s'incorpora a la versió del Projecte que ara s'informa, s'ampliï la informació sobre les finalitats, les dades tractades i els mecanismes d'obtenció de les dades. No obstant això, respecte la informació continguda en el quadre, convé fer les següents consideracions des de la perspectiva de la protecció de dades:

a) Respecte els diferents **intervinents** esmentats, es fa necessari concretar exactament a quins intervinents es refereix el Projecte. La menció feta a "serveis socials" és massa general, doncs no concreta si es refereix als serveis socials del propi Ajuntament. Aquesta menció podria provocar la confusió de que també són "intervinents" els serveis socials que depenen d'altres administracions, cosa que no s'adiu amb les previsions del Projecte, que en principi es limiten a l'àrea de serveis socials del propi Ajuntament. Pel que fa a la referència als "serveis sanitaris", també convindria acotar a quins es refereix el Projecte (Respecte els intervinents en el

Projecte, ens remetem a les consideracions fetes en el Fonament Jurídic III del Dictamen 35/2009).

En aquest apartat s'inclou una referència al "Servei d'Atenció a les Dones, SIAD". Ara bé, al llarg del Projecte no es dona més informació sobre aquest servei, i per tant no es poden fer més valoracions al respecte, des de la perspectiva de la protecció de dades. Sembla que hi ha certa coincidència en algunes finalitats de dos intervinents (SIAD i Serveis socials), per exemple, a l'hora de donar un primer assessorament i acompanyament a les dones víctimes, o de fer una derivació a d'altres serveis. Si és així, i si el SIAD és també un servei del propi Ajuntament, seria convenient revisar la necessitat de que tots dos intervinents tractin totes les dades previstes.

Sens perjudici que, en alguns casos, la mateixa informació personal haurà de ser tractada per diversos intervinents, cal assegurar que això només es produeixi en els casos en què sigui legítim. L'element que ha de determinar que un o més intervinents, o tots ells, poden tractar les mateixes dades personals de forma legítima, és el principi de qualitat, és a dir, que el tractament resulti adequat, pertinent i no excessiu per a les finalitats de cadascun dels intervinents (article 4 de la LOPD). Simplement a tall d'exemple, ateses les finalitats de la intervenció del SIAD, no és clar que aquest servei hagi de tractar el nom i cognoms de l'agressor, entre d'altres.

També cal fer esment que en el quadre que s'analitza, es fa referència a l'àmbit "JUDICIAL. Serveis jurídics", com un dels "agents emissors i receptors responsables de la cessió". Sembla que aquest apartat s'estaria referint als serveis d'assessorament jurídic del propi Ajuntament. Si és així, la referència a l'àmbit "judicial", que es referiria a les possibles comunicacions de dades a jutges i tribunals (article 11.2.d) de la LOPD), crea certa confusió, i per tant s'hauria de suprimir, i deixar només la referència als "serveis jurídics".

b) Pel que fa a les "**funcions i finalitats**", d'entrada, es valora positivament que per cada àmbit o servei s'especifiquin, en major mesura que en la versió anterior del Projecte, les finalitats del tractament de les dades. No obstant això, es troba a faltar el compliment complet de la recomanació feta en el Dictamen 35/2009, en el sentit que és fonamental definir i concretar les finalitats, amb connexió amb el marc normatiu sectorial concret que habilita el tractament de dades per a cada intervinent. Atès que no es fa referència concreta a l'habilitació legal per al tractament de dades que pot fer cada intervinent, cal reiterar novament aquesta recomanació.

Dit això, hi ha una primera finalitat que és comú a tots els àmbits, que consisteix en "garantir la protecció integral de les dones, adolescents infants víctimes de la violència. Facilitar l'accés als recursos de la Xarxa. Millorar i mantenir la qualitat de la intervenció".

Respecte d'aquesta finalitat principal cal posar de manifest, novament, que es refereix no només a les dones, sinó a "infants i adolescents". Lògicament, es pot deduir de la formulació d'aquesta finalitat el necessari tractament de dades de menors i adolescents, cosa que, com ja s'ha fet avinent en aquest dictamen, contradiu algunes de les previsions del propi Fitxer analitzat. Per tant, novament, es recomana revisar aquesta qüestió. Si escau fer el tractament de dades d'infants i adolescents i es disposa de la necessària habilitació per fer-ho, caldrà modificar adequadament les previsions del Fitxer, ja que aquest ha de reflectir amb exactitud el tractament de dades derivat del Projecte que s'informa.

En tots els Àmbits o Serveis, es fa esment entre d'altres a la finalitat de "transferir dades entre persones expertes en aquells casos especialment complexos dins la

xarxa.” Aquesta menció és força inconcreta, i no permet conèixer quin tractament de dades implica. Ateses les consideracions que, al respecte de la concreció de les finalitats i els fluxos informatius es van fer en el Dictamen de 2009, es recomana una major concreció pel que fa a aquest punt.

Pel que fa a la resta de finalitats descrites per a cadascun dels intervinents, es valora positivament que s’han concretat en relació amb les particularitats de la intervenció en cada àmbit (assistència sanitària, policial, etc).

c) Pel que fa a l’apartat relatiu a les “**Dades que cal cedir a la Xarxa**”, i en connexió amb les mencions que ja s’ha fet a aquesta qüestió, reiterem que no hi ha coincidència entre les dades que es preveu tractar, tal i com s’ha declarat en el Fitxer creat a aquests efectes, i les dades que es citen en aquest apartat del “Document”. Atès que el Fitxer “Víctimes de violència domèstica i de gènere” ha de reflectir amb exactitud el tractament de dades derivat del Projecte que s’informa, si resulta adequat des de la perspectiva de la protecció de dades tractar les dades previstes en l’apartat que s’analitza, caldrà modificar adequadament el Fitxer citat.

Partint d’aquesta base, en l’apartat que comentem hi ha previsions referides a “Les (dades) que calguin per garantir la integritat de les dones i els seus fills/es”. Aquesta és una referència genèrica, que no dóna informació concreta sobre les dades a tractar. En la mesura del possible, s’hauria de concretar. Pel que fa a la menció a “dades familiars significatives de l’entorn”, s’hauria de fer constar en el Fitxer el tractament d’aquesta informació.

En aquesta columna de “Dades que cal cedir a la Xarxa”, es preveu que els serveis del propi Ajuntament (Serveis socials, serveis jurídics i SIAD), tractin, en bona part, les mateixes dades personals. També hi ha dades que es preveu que tractin, a més dels intervinents citats, els cossos policials o el CAP de salut.

En relació amb això, ja s’ha apuntat que per determinar que el tractament per part de diferents intervinents de les mateixes dades personals, ha d’ajustar-se al principi de qualitat. Com a exemple, a banda d’altres exemples que s’han apuntat, la informació de si s’ha interposat denúncia, o de si hi ha ordre de protecció, o “si (la víctima) ha arribat a recursos de la xarxa o no”, podrien ser informacions rellevants a tractar per part dels cossos policials implicats, però no és tan clar que el CAP de salut hagi de tractar tota aquesta informació.

Sobre la necessitat de revisar el tractament per part de diversos intervinents de les mateixes dades tenint en compte els diferents rols que han de complir aquests intervinents, ens remetem als exemples i a les consideracions ja fetes en el Fonament Jurídic V del Dictamen 35/2009, especialment, en tot allò que es refereix al tractament de dades sensibles (art. 7 LOPD).

d) Pel que fa al “**Mecanisme d’obtenció de les dades**”, en tots els àmbits es fa esment a l’entrevista personal amb la víctima i/o familiars. Al respecte, ens remetem a les consideracions fetes en el sentit que el Fitxer només preveu entrevistes amb les dones víctimes, i no amb terceres persones o familiars.

Pel que fa a l’àmbit dels Serveis Socials, es fa esment a la “Coordinació amb l’àmbit educatiu”, de manera que es preveu un flux informatiu amb centres escolars. Ara bé, en l’apartat relatiu als “Fluxes d’informació” del Projecte -al que ens referirem amb detall en el Fonament Jurídic següent d’aquest dictamen-, no es descriu aquest flux, ni es concreta en cap altre apartat del Projecte. Per tant, i a banda de la menció feta en l’apartat de “Mecanisme d’obtenció de les dades”, citada, en el Projecte no hi ha

informació concreta sobre l'habilitació legal d'aquest flux informatiu, els casos en què es produiria o quins serien els intervinents implicats, entre d'altres qüestions. A més, com ja s'ha dit, en el Fitxer citat no hi ha cap referència al tractament de dades personals dels menors.

Per això caldria suprimir la referència esmentada a la “coordinació amb l'àmbit educatiu”, a menys que es justifiqui la legitimitat de tractar en el context del Projecte les dades dels menors que poden tenir els centres escolars, en atenció als principis i garanties de la LOPD. Si el tractament resulta legítim i adequat als efectes de la protecció de dades, caldrà modificar el Fitxer citat.

En tots els àmbits es fa esment, com a mecanisme d'obtenció de les dades, a la coordinació amb la resta d'àmbits. Aquestes previsions es refereixen als fluxos informatius que es produeixen en el marc del Projecte entre els diferents intervinents. Al respecte, ens remetem a les consideracions que es fan en el següent Fonament Jurídic.

V

Ens referim a continuació a un altre apartat de la versió del Projecte que s'informa, relatiu als “**Fluxos d'informació**”, en el qual s'explica que des del protocol d'abordatge a la violència elaborat per l'Ajuntament s'estableixen els fluxos de transmissió de la informació. Com a contingut d'aquest apartat, s'adjunta còpia de part del “Protocol de violència domèstica i de gènere” aprovat per l'Ajuntament l'any 2005, en concret, l'apartat 5 del Protocol de 2005, relatiu als “Circuits d'atenció” (pàgines 16 a 23 del Projecte que s'informa).

En el citat Protocol de 2005 es fa referència, entre d'altres, als diferents serveis que presten i les actuacions que poden realitzar els serveis socials municipals, el CAP de salut, els jutjats i els serveis d'assistència jurídica, o els cossos policials, en relació amb la violència de gènere i l'atenció a les persones afectades.

Als efectes que ara interessin, cal recordar que en el Fonament Jurídic III del Dictamen 35/2009, es feia avinent que:

“(…)

El Protocol de 2005 es refereix als propis serveis municipals (àrea de benestar social), la policia local, el CAP de salut i els mossos d'esquadra. Cadascun d'aquests cossos policials o serveis de les administracions públiques (que anomenarem “intervinents”), tenen atribuïdes per la normativa sectorial aplicable una sèrie de competències i capacitats d'actuació, i serà en funció d'aquestes, i no d'altres, que podran, si escau, tractar determinades dades personals de víctimes de violència de gènere o de terceres persones relacionades amb aquestes. El Protocol de 2005 descriu, entre d'altres qüestions relacionades amb el fenomen de la violència de gènere, els diferents circuits d'atenció i les actuacions que els diferents intervinents en aquesta matèria poden dur a terme, i quins són els protocols a seguir. En concret, pel que fa a l'actuació en l'àmbit social (apartat 5.3 del Protocol de 2005), es descriuen les actuacions que durà a terme l'EBASP (Equip bàsic d'atenció social primària), quan atén situacions de violència domèstica, com per exemple, acompanyar al CAP de salut a la persona afectada, avisar la policia local si la persona vol interposar una denúncia, informar-la sobre diverses accions a prendre, com per exemple, la possibilitat

de tramitar una ordre de protecció, entre d'altres, o fer un seguiment dels casos.

Ara bé, tot i que la informació aportada pel Protocol de 2005 serveix per emmarcar el context en el qual es dissenya el Projecte de Registre, el Protocol no defineix, -per raons cronològiques òbvies-, les finalitats concretes que es vol complir amb el tractament de dades personals de víctimes de violència i fins i tot de terceres persones, que es produiria a arrel del Projecte de Registre, de 2009. (...)"

En definitiva, en el Dictamen citat es feia especial esment a la necessitat, des de la perspectiva de la protecció de dades, que els fluxos informatius es definissin adequadament, recomanant que *"el Projecte de Registre concreti els fluxos informatius que s'han de produir, en concret, l'origen de la informació personal, l'habilitació per a la incorporació de dades al Registre, i les possibles cessions o comunicacions de dades, a les quals caldrà aplicar el règim general previst en els article 11 i 21 de la LOPD, sens perjudici de l'aplicació de la Llei 5/2008."*

Es reitera doncs la consideració de que, si bé el Protocol de 2005 pot servir per emmarcar el tractament de dades a realitzar en el context del Projecte, no és suficient des de la perspectiva de la protecció de dades per donar informació sobre diferents aspectes importants que defineixen els fluxos informatius, com ja es feia avinent en el Fonament Jurídic VII del Dictamen 35/2009, al qual ens remetem.

La menció que es fa en el quadre del Document que comentem relatiu al "mecanisme d'obtenció de dades", en el sentit que en tots els àmbits les dades s'obtenen amb coordinació amb altres àmbits, dóna una informació parcial sobre els fluxos informatius, que s'hauria de completar amb altres aspectes que defineixen els fluxos informatius, als que es feia referència en el Dictamen 35/2009. Entre d'altres, quins intervinents estan legitimats per introduir, consultar o modificar dades personals, a quines dades concretes accedeix cada intervinent, o quina habilitació legal permet tractar dades a cada grup intervinent.

VI

A continuació s'analitzen les referències del Projecte al **consentiment dels titulars** de les dades i al **deure d'informació**.

Al respecte, recordem que en el Dictamen 35/2009 es feia la recomanació que "el Projecte de Registre prevegi, en relació amb la normativa sectorial aplicable i el règim del consentiment (article 6 i 7 de la LOPD), en quins casos cal recollir el consentiment dels titulars per poder tractar les seves dades, i que es prevegi el compliment del deure d'informació, en els termes previstos en l'article 5 de la LOPD."

En la introducció de la versió del Projecte que s'informa, es fa esment a que "el règim de consentiment dels afectats queda incorporat al projecte amb la signatura d'un consentiment exprés per part de totes les persones afectades".

D'entrada, ja ha quedat dit que no és clar quines podrien ser "totes" les persones físiques titulars de dades tractades en el context del Projecte, si ens atenim a la informació inclosa en el Fitxer "Víctimes de violència domèstica i de gènere", en comparació amb la que es desprèn del Projecte.

Si tenim en compte el que ja es va fer avinent en el Fonament Jurídic VI del Dictamen 35/2009 respecte el règim de consentiment en la LOPD, d'entrada, determinats

intervinents en el Projecte (cossos policials, serveis socials, etc) poden tenir legitimació per tractar determinades dades sense consentiment, mentre que d'altres intervinents sí requeririen consentiment per tractar les mateixes dades.

La versió del Projecte que s'informa no explica ni concreta en quins casos caldrà recollir en consentiment i en quins no, en atenció a la normativa sectorial aplicable, com ja va recomanar aquesta Autoritat en el Dictamen de 2009, recomanació que ara es reitera. En qualsevol cas, en els casos que siguin necessari, caldrà recollir el consentiment a través del full de sol·licitud del consentiment que s'adjunta al Projecte.

En aquest formulari es preveu que l'objectiu del fitxer al qual s'incorporen les dades és "atendre la demanda social que he sol·licitat". A banda de recomanar que s'identifiqui en el full de consentiment el nom exacte del Fitxer "Víctimes de violència domèstica i de gènere" (a efectes de claredat i per exigència de l'article 5 de la LOPD), convindria fer una referència més concreta i explicativa a la finalitat del Projecte, per tal de donar una informació adequada als interessats.

En el mateix formulari es recull el consentiment per tal que "Serveis Socials de l'Ajuntament cedeixi i demani les meves dades personals a altres serveis i entitats de Serveis Socials, Salut, Ensenyament, Atenció Personal, amb la finalitat d'atendre les meves peticions de Serveis Socials."

A banda del que ja s'ha dit en relació amb el flux informatiu amb centres escolars ("Ensenyament"), les mencions fetes a "altres serveis i entitats de serveis socials", a "Salut", o a "Atenció personal", són excessivament genèriques. Més encara, pel que fa al servei d'Atenció personal, el Projecte no concreta quin és aquest servei.

La normativa de protecció de dades disposa que el consentiment de l'interessat ha de consistir en una manifestació de la voluntat, "lliure, inequívoca, específica i informada" (article 3.h) de la LOPD). La utilització d'aquestes mencions inconcretes i genèriques no s'adequa a la informació que s'hauria de donar en un full de consentiment, ja que no permeten la prestació del consentiment en termes adequats, en aquells casos en què el consentiment és necessari.

En el full de consentiment caldria explicar que es demana el consentiment dels titulars per tractar dades per part de l'Ajuntament, concretant els serveis propis de l'Ajuntament que tractaran les dades. Sobre això, ja s'ha esmentat que les comunicacions de dades entre diferents serveis del propi Ajuntament no són "cessions" als efectes de la LOPD. Per tant, si bé als efectes de recollir el consentiment caldria especificar els diferents serveis que, dins el propi Ajuntament, tractaran les dades, això no s'ha de confondre amb una "cessió".

També caldria tenir en compte el que disposa l'article 21 de la LOPD:

- "1. Les dades de caràcter personal recollides o elaborades per les administracions públiques per a l'exercici de les seves atribucions no han de ser comunicades a altres administracions públiques per a l'exercici de competències diferents o de competències que tractin matèries diferents, quan la comunicació tingui com a objecte el tractament posterior de les dades amb finalitats històriques, estadístiques o científiques.*
- 2. En tot cas, poden ser objecte de comunicació les dades de caràcter personal que una administració pública obtingui o elabori amb destinació a una altra.*
- 3. (...)*
- 4. En els supòsits que preveuen els apartats 1 i 2 d'aquest article no és necessari el consentiment de l'afectat a què es refereix l'article 11 d'aquesta Llei."*

Per tant, en el context del Projecte que s'informa, en el cas de preveure's comunicacions de dades entre l'Ajuntament i altres Administracions públiques, convindria especificar-ho per tal d'informar adequadament els titulars de les dades, als efectes de donar compliment al deure d'informació (article 5 de la LOPD), sens perjudici que les cessions que es produeixen en els termes de l'article 21 de la LOPD, no requereixen el consentiment.

La utilització de mencions genèriques en la clàusula que es comenta tampoc no permet saber si, a banda de comunicacions de dades entre l'Ajuntament i altres Administracions públiques sotmeses a l'article 21 de la LOPD, es preveu fer alguna altra cessió a d'altres entitats privades relacionades amb els diferents àmbits del Projecte (per exemple, entitats en àmbit sanitari, o de serveis socials, etc). En aquest cas, la cessió haurà de comptar amb el consentiment del titular a menys que hi hagi habilitació legal, cosa que s'hauria d'indicar adequadament i de forma comprensible en el full de consentiment. Caldria indicar, doncs, si és el cas, quines entitats intervenen en el flux informatiu i per a quina finalitat, de manera que el titular sigui conscient de que dóna el seu consentiment per a aquestes comunicacions de dades.

Pel que fa al compliment del deure d'informació, a banda de la menció feta a la necessitat de concretar adequadament els cessionaris de les dades, en el full de consentiment es dóna la resta d'informació que requereix l'article 5 de la LOPD, si bé s'inclou una previsió segons la qual: "Serveis Socials es reserva el dret de no poder-vos atendre en cas de cancel·lació o no autorització de les condicions que s'acaben d'esmentar". Al respecte, fem avinent que la LOPD exigeix que el responsable del tractament atengui qualsevol exercici de drets ARCO (accés, rectificació, cancel·lació o oposició) per part dels titulars. Pel que fa, específicament, al dret de cancel·lació, el fet que en un cas concret concorri alguna causa legal per la qual el responsable no pugui cancel·lar les dades, això no exclou de l'obligació d'atendre el dret i de respondre adequadament la sol·licitud del titular.

En qualsevol cas, l'exercici dels drets ARCO, que forma part del contingut essencial del dret a la protecció de dades personals, no està supeditat a la prestació del consentiment per part del titular, com podria deduir-se de la redacció de la clàusula que comentem.

No es descarta, atesa la redacció de la clàusula, que la referència feta a la "cancel·lació" s'estigui referint a la "revocació" del consentiment per part del titular de les dades (article 6.3 de la LOPD). Si és així convindria aclarir-ho i explicar, si escau, que l'Ajuntament "es reserva el dret de no poder-vos atendre en cas de revocació del consentiment a tractar les vostres dades, o de no autorització de les condicions (...)".

VII

A banda de les qüestions que ja han estat analitzades, en el Dictamen 35/2009 també es feia esment de la necessitat de tenir en compte el desenvolupament d'altres xarxes d'informació personal, per tal d'evitar, entre d'altres, solapaments en el tractament de dades personals.

En concret, en el Fonament Jurídic IV del Dictamen de 2009, es cita la Llei 12/2007, de serveis socials, que preveu la creació d'un Sistema d'Informació Social (SIS) que garanteix la disponibilitat de la informació relativa a les prestacions i a la Cartera de serveis socials. Segons l'article 42 de la Llei 12/2007, la creació i funcionament del SIS s'ha de regular per reglament d'acord amb els principis que estableix aquest mateix article 42.

El Decret 142/2010, d'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de Serveis Socials 2010-2011, fa esment en l'Annex 2 als objectius a assolir al final del període 2010-2011, entre els quals, específicament es cita la definició del marc estratègic per a la creació i desenvolupament del SIS. Tot i això, encara no s'ha produït el desenvolupament reglamentari de l'article 42 de la Llei 12/2007, en relació amb el SIS.

En qualsevol cas, es reitera la recomanació feta en el Dictamen 35/2009, que l'Ajuntament analitzi les repercussions que per al Projecte pot tenir el desenvolupament del SIS, a efectes d'evitar duplicitats solapaments innecessaris en el tractament de dades.

VIII

En atenció a les consideracions que s'han fet en aquest dictamen, algunes de les quals aquesta Autoritat ja va posar de manifest en el Dictamen 35/2009, i als efectes de contribuir a l'adequació del Projecte de Registre de víctimes de violència domèstica i de gènere als principis i garanties de la normativa de protecció de dades, s'apunta el següent.

Malgrat la major concreció en alguns aspectes respecte la versió anterior del Projecte, encara es detecta un nivell de precisió insuficient en relació amb diversos aspectes que són claus per a determinar la legitimitat del tractament de dades personals en el cas que ens ocupa. Els principis i garanties que informen qualsevol tractament de dades personals, previstos en la LOPD, han de quedar adequadament recollits en el Projecte. A aquests efectes, cal insistir en la necessitat de descriure les finalitats del tractament en relació amb el rol específic de cada intervinent i de precisar quines són les dades adequades, pertinents i no excessives per al tractament que ha de fer cada intervinent, i en base a quina concreta habilitació legal. Això ha de permetre donar compliment als principis de qualitat i de finalitat (art. 4 de la LOPD), que són la pedra angular que sustenta la protecció de dades personals. En relació amb aquests principis, no s'ha d'oblidar que en el cas de la problemàtica derivada de la violència domèstica i de gènere, si cal fer un tractament de dades sensibles ja sigui de les pròpies dones víctimes o de terceres persones, es fa necessari dissenyar el tractament de dades previst en el Protocol de manera especialment curosa. També cal insistir en què, si és necessari que l'Ajuntament faci una valoració del marc normatiu sectorial rellevant per al tractament de dades en relació amb tots i cadascun dels intervinents, és perquè només així es podrà discernir en quins casos cal el consentiment dels afectats o en quins casos hi ha suficient habilitació legal per al tractament i comunicació de dades als efectes de l'aplicació del règim dels articles 11 i 21 de la LOPD. Tot això, a banda d'altres qüestions que afecten, entre d'altres, a la seguretat de la informació o al marge d'actuació de cada intervinent o de persones concretes als efectes de "tractar" dades, en els termes de l'article 3.c) de la LOPD, assegurant-ne la integritat i la confidencialitat.

Per tal de contribuir a la millor descripció del tractament de dades que ens ocupa, es considera especialment rellevant i il·lustratiu que l'Ajuntament tingui en compte el Protocol marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista, el Capítol VII del qual, està dedicat a les "Obligacions legals i tècniques sobre la protecció de dades personals en els circuits territorials", que ha desenvolupat l'Institut Català de les Dones (ICD). Aquest Protocol marc inclou un conjunt de mesures i mecanismes de suport, coordinació i cooperació destinats a les institucions públiques i altres agents implicats en la lluita per a l'eradicació de la violència masclista, i fa especial atenció a les exigències que es deriven de la normativa de protecció de dades personals. Les previsions relatives a la protecció de dades del citat Protocol marc van ser objecte d'anàlisi per part d'aquesta Autoritat, a instància de l'ICD, en el Dictamen 44/2010, que es pot consultar al web: www.apd.cat.

Tant el Protocol marc , del qual es pot trobar informació més concreta en la pàgina web de l'ICD, com el Projecte de l'Ajuntament que s'informa, generen un tractament de dades personals en el context de la violència domèstica i de gènere, per la qual cosa les previsions del Protocol marc, juntament amb el Dictamen 44/2010, poden resultar d'especial interès per a l'Ajuntament, als efectes de revisar el contingut del Projecte que ens ocupa des de la perspectiva de la protecció de dades.

Finalment es recorda a l'Ajuntament que, en atenció al que disposa la Llei 32/2010, citada, l'Autoritat posa a la seva disposició l'assessorament específic dels seus serveis de consultoria. Aquest assessorament directe podria contribuir a la incorporació al Projecte de Registre de víctimes de violència domèstica i de gènere, de les consideracions i recomanacions que es contenen en aquest dictamen i en el Dictamen 35/2009, citat.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara, es fan les següents,

Conclusions,

En relació amb la versió analitzada del Projecte de Registre de víctimes de violència domèstica i de gènere, respecte el contingut dels apartats: "Referències legislatives" (pàgines 3 i 4), "Objectius" (pagina 4), "Funcionament" (pàgina 5), "Esquema d'aplicació" (pàgines 6 a 9), "Mesures de seguretat aplicables" (pàgina 9), i "Tecnologies" (pagina 10), atès que no s'ha modificat el contingut d'aquests apartats, es reiteren les recomanacions fetes en el Dictamen 35/2009, d'aquesta Autoritat.

Atès que el contingut del Fitxer "Víctimes de violència domèstica i de gènere" creat per l'Ajuntament, ha de ser coherent amb el contingut del Projecte, cal adaptar les previsions del Fitxer al tractament de dades que es deriva del Projecte. En concret, en el cas que resulti legítim i ajustat als principis de qualitat i de finalitat (article 4 de la LOPD) tractar dades d'altres persones físiques a banda de les dones víctimes, caldrà preveure-ho adequadament en el Fitxer citat.

Pel que fa a les previsions del "Document per la base de dades emmarcat dins la LOPD", es fan les següents consideracions:

- És necessari concretar exactament quins són els intervinents en el Projecte i evitar mencions genèriques a "serveis socials" o "serveis sanitaris", entre d'altres.
- És necessari definir i concretar les finalitats en connexió amb el marc normatiu sectorial concret que habilita el tractament de dades per a cada intervinent.
- Pel que fa a les dades que cal cedir a la xarxa, es recomana evitar les referències genèriques, així com revisar si hi ha dades personals que no és necessari que tractin tots els intervinents implicats, tenint en compte els rols que aquests han de complir, als efectes de donar compliment al principi de qualitat (article 4 de la LOPD).
- Pel que fa a les previsions del mecanisme d'obtenció de dades, es fa necessari aclarir si es preveu fer l'entrevista personal només amb la víctima o també amb altres persones, així com revisar la menció a la coordinació amb l'àmbit educatiu.

Pel que fa als fluxos d'informació, es recomana completar la informació que es dona en el Projecte de Registre per tal de concretar, entre d'altres, l'habilitació legal concreta

per a la incorporació de dades al Registre per part de cada intervinent, quins intervinents estan legitimats per introduir, consultar o modificar dades, o a quines dades concretes pot accedir cada intervinent.

Es recomana que es revisi el contingut del formulari de prestació del consentiment i de compliment del deure d'informació en els termes apuntats en el Fonament Jurídic VI d'aquest dictamen.

Es recomana que l'Ajuntament analitzi les repercussions que per al Projecte pot tenir el desenvolupament del SIS i que, si escau, tingui en compte el Protocol marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista, desenvolupat per l'Institut Català de les Dones (ICD), en concret, el Capítol VII, dedicat a les "Obligacions legals i tècniques sobre la protecció de dades personals en els circuits territorials".

Barcelona, 20 de març de 2012